

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Kako mi Slovenci nemščino zaničujemo.

Z Dolenjskega, 12. julija. [Izv. dop.]

Nekateri naši neprijatelji nam iz nevednosti, drugi pa iz hudobije očitaajo, da nemščino sovražimo, da zaničujemo nemški jezik ter ga zatiramo na vse mogoče načine; zlasti pa to, da nečemo nemščine v šoli trpeti. Da je vse to neresnično, nij nam treba z nova poudarjati. Če pa to vendar le storimo, in če navajamo nove dokaze, da nijmo neprijatelji nemščini, storimo to radi tega, da bi svet vendar enkrat spoznal, kako nas taka krivična natolcevanja in potikanja neresnic bolé. Kje zametujemo mar nemščino? Morda v srednjih šolah? Ne berete li dan za dnevom po naših časopisih, da se bode morala nemščina v njih v obilnej meri gojiti, če tudi se bode slovenčina za učni jezik uvela? Mar se branimo, da bi se nemščina kot predmet v mestnih šolah vadila? Ali se ne uči nemščina kot učni jezik (kar je velik pedagoški greh) in kot predmet skoro v vseh narodnih (ironija!) šolah po Slovenskem? Imenujte nam, koliko slovenskih ljudskih šol je na Koroškem in Štajarskem brez nemščine? Ne naštejete jih toliko, kolikor je prstov na roki, kajti nij valjda nobene. In na Kranjskem, kjer je nesrečno „gnjezdo“ vse slovenščine, kakor pravijo naši neprijatelji, bode se z novim šolskim letom zopet več nemščine (na kvar slovenščine) v ljudske šole vpeljalo. Do zdaj je namreč še nekaj dvo- in trirazrednic bilo brez nemščine, a vsled najnovejšega ukaza kranjskega deželnega šolskega sveta od 17. junija t. l. bode tudi na takih šolah nemščina nezavezni predmet, ako se najmenj 10 učencev zanjo oglasi. Na Primorskem se je pod zdanjim namestnikom tudi v več šol nemščina vpeljala. Ako se bodo nad tacimi naredbami naši poslanci pri vladi pritoževali, odgovorilo se jim bode: Ljudstvo tako želi. Krajni šolski sveti se namreč navadno za svet vprašajo, a ti — vselej pritrdijo. Kaj se hoče na to zopet reči? Nič, kajti vsi naši stanovi, počenši od kmeta slovenskega do najvišjega gospoda, vsi so v nemščino še zaljubljeni, 1. vsled historične veljave nemškega jezika, 2. vsled njegove praktične veljave in razširjenosti. Drugače sodijo se ve da domoljubi slovenski in morajo tudi drugačnih nazorov biti, ako hočejo našemu narodu do omike in do male samostalnosti in narodnostne vrednosti pripomoči. Nemščina ima za nas le relativno veljavo pri napredku in omiki naše, absolutno veljavo ima dobra odgoja in dobra izurjenost v praktičnih predmetih, kar moremo pa doseči samo z našim materinskim jezikom. Če kmeta vprašam, želiš-li nemški znati, želiš-li, da bi se

tvoji otroci nemščine učili, gotovo ti tega zanikal ne bo. Dokler bode slovenska inteligenca tako veliko spoštovanje imela do nemščine, kakor dandanes še, bomo le počasi napredovali. Kdor je torej inteligenten domoljub naš, ta bode zavoljo dobrega izgleda, ki ga mora prostaku dajati, vsaj govoril materinščino, da bode prostak videl, da njegov jezik nij več zatiran in zaničevan. Potem se bo tudi on svojega jezika z veseljem poprijel, in tudi v tem jeziku dalje likal. Toda kje so še tisti časi; zdé se mi kakor „fata morgana“, kajti čim bliže se mi včasih zazdevajo, tem dalje so. Zato pa človeka tem bolj boli očitane neprijateljstva naših, ki ragljajo v eno mēr, da Slovenci nemščino sovražijo, zaničujejo in zametujejo. Le navedite mi omikanega ali neomikanega Slovenca, ki je to storil. Nij ga, pa nij ga, ki bi vaš jezik psoval, — kakor ste vi našega.

Z—v.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. julija.

V malo trenutkih izgubila je **ustavoverna** stranka zopet dva moža. Podpredsednik češkega deželnega namestništva vitez Grünert prosil je, naj se dene v pokoj. Dovolilo se mu je. K temu upokojenju pravi „Dt. Ztg.“ „Demisija, katero je ta uradnik takoj pri nastopu barona Krausa dal, dokazuje, da stojimo pred spremembo zisteme v upravi Češke. Kaže se, da je novi deželni namestnik prinesel za svoje delovanje seboj vodila, ki dosedanjim principom češkega namestništva naravnost nasprotujejo. Drugače bi ne bil vitez Grünert, ki je le uradnik in nikakor ne zavzima strankarskega stališča (!), tako pohitel narediti prostor „novemu“ možu. — Drugi mož, ki ga je izgubila ustavoverna stranka je tirolski deželni glavar pl. Bossi-Fedrigotti, z dušo in telesom ustavoverec. Bossi-Fedrigotti je bil na lastno prošnjo odpuščen od deželnega glavarstva. „Dt. Ztg.“ zanj odkazuje o tem odstopu: „Ustavoverni deželni glavar dr. vitez Bossi-Fedrigotti je bil na „lastno prošnjo“ odpuščen; kakor se kaže, oddala se bode ta vplivna služba v volni barvanemu klerikalcu. Na jeden mah kakor pod Hohenwartom se ne bode pobila ustavoverna stranka — polagoma kakor artičoka se bode njena dozdanja oblast razdelila mej slovensko-klerikalno večino državnega zbora.“ Čudni so ti ustavoverci, v manjšini so v državnem zboru, v manjšini v tirolskem deželnem zboru in vendar hote za se vladanje, svoje pristaše hote imeti na vseh prvih mestih.

„Fremden-Blatt“ govori o motivu odstopa Bossi-Fedrigottija tako-le: „Uže ko se je dr. pl. Bossi imenoval deželnim glavarjem tirolskim, varoval se je provizoričen značaj tega imenovanja. Dr. Bossi si je radi tega sam pridržal predsedstvo okrožnega sodišča v Trientu in grof Melchiori, predsednik okrožnega sodišča v Bocenu, prevzel je tudi vodstvo trientskega sodnega dvora. Kaže se, da se združenje dveh tako imenitnih sodnijskih služb nij moglo dalje

zdržati, in dr. Bossi je moral jedno izmed obeh oddati. — Brezdvomno se lahko trdi, da bode njegov naslednik od avtonomistične stranke, kakoršna je večina deželnega zbora. Pa to je le po pravilu in nikakor krivica za ustavoverno stranko.“ Povsod list za listom se suši, odpada, le pri nas je vedno še skoro pri starem. Kdaj rešitelj pride tej deželi?

Nove volitve v **hrvatski** sabor se bodo vršile 25. t. m.

Iz **Spleta** se čujejo neprijetne vesti. Dne 11. t. m. zbralo se je okolo 80 osob tamošne italijanske stranke, potem pa so se vlačili po ulicah mestnih in vpili: „Evviva Balamonti!“ „Evviva Italia!“ „Morte ai Croati!“ Zandarmerija zaprla je dve osobi, a drugi so se jeli vstavljati, tako da so morali vojaki intervenirati in zapreti več osob.

Vnanje države.

Bolgarski knez zmaguje s svojim pritiskom. Kakor se poroča iz Sofije, se mislita vodji radikalcev, Cankov in Karavelov podati v inozemstvo. Knez pošilja po deželi svoje agente, ki obetajo kmetom, da se jim bode za več let davek odpustil, če delajo za kneza. In kaj potem, ko bodo kmetje sprevidili, da jih je knez le nalagal, da so bili goljufani? Gotovo bode potem prebivalstvo na kmetih in v mestih odločno se postavilo knezu nasproti.

V zbornici **belgijske** je 12. t. m. ministerski predsednik Frere-Orban oddal svoje mnenje o volilnej pravici. On je odbil zahtevanje Jansonovo, a vendar je kazal svoje simpatije za razširjenje volilne pravice; obljubil je, da se bode ta stvar preiskala in nasvetoval naj se to vprašanje izroči posebnej komisiji. Skoro gotovo se bode sklenil kompromis.

O francoskem vojevanju v **Algeriji** se ne slišijo nič kaj ugodni glasovi. „Temps“ piše: „Vstajniki se branijo, ne zgubijo poguma in zopet sezidajo po noči, kar mi po dnevi poderemo. Kadar streljajo na nas, pozdravljajo jih tunezijski vojaki na naših ladjah z veselimi krikom in navdušujejo upornike. Zdaj se pričakuje iz Toulona odposlana pomoč.“ Po najnovejših poročilih se je baje zopet odposlalo dvajset tisoč mož v severno Afriko.

V **Irske** je zdaj mirno. Kaže se, da je kriza prestana; v parlamentu so tudi Home-Rulers postali bolj mirni. Ker se bode pridevalo, kakor kaže, v Irske letos obilo žita, bode skoro gotovo ljudstvo ostalo mirno, ker ne bode trpelo pomanjkanja.

Dopisi.

Iz Celja 12. julija. [Izv. dop.] (Razne novosti.) Pretekli teden se je priklatil tuj pes v naše mesto in je ugrizel več psov, predno se je posrečilo ga ubiti. Dokazalo se je, da je bil pes stekel, in zdaj imamo za tri mesece „pasjo kontumacijo“. Prav potrebno bi bilo, da bi tudi pri nas, kakor je to navadno po drugih mestih, pred vsako hišo se nastavila posoda napolnena z vodo, da bi psi ne stradali vode, kar je največkrat vzrok stekline. „Cillier Zeitung“ od 10. t. m. je prinesla inserat, v katerem se jednemu tukajšnjih hotelirjev očita, da ne zna pravega vedenja, ker

je nekega pisarja, ki mu je na jedilu in pijači na dolgu ostal a potem nij več prišel, terjal za plačilo. Ko je hotelir to zvedel, vzame „Celjanko“ in jo pošlje gospodu Rakuschu s poročilom nazaj, da mu tega lista nema nadalje dopošiljati, akoravno je plačana naročnina uže za četrto leta naprej. Ob enem pa si je ta hotelir naročil „Südsteirische Post“ za celo leto naprej. Prav tako!

Naše mesto je nekaj dnij popolnem razburjeno. Pri tukajšnji okrožni sodni se vrši preiskava zaradi zločinstva posiljenja in oskrumbe, doprinešene na nedoraslih šolaricah od 10—12. leta. Govori se, da se bode pri nas osnoval „azil za zanemarjeno mladež“. To bi bilo pri nas pač silno potrebno; kajti tukaj je toliko zanemarenih otrok, da se Bogu smili, in policija le premalo na to pazi, da se ljudje, ki ne spadajo v mesto od tod ne odpravijo. Ciganje so tu po mestu in okolici in kar vidijo potem otroci pri odraslih, to počenjajo potem tudi sami.

Govori se zdaj mnogo o zidani nove kaznovalnice na spodnjem Štajarskem in Ptuj, Maribor in Celje se poganjanja zato, da bi jo za-se dobili.

Tukaj se je volil poseben odbor, o katerem sta se zlasti dr. Langer in gostilničar Kožar živo poganjalo zato, za vse celjsko mesto in okolico jako važno reč. Najpripravnejši kraj grajenju bi bil v Celji tam, kjer je zdaj mestno pokopališče, kamor se tako razen umrlih arestantov in bolničarjev malokdo pokopati da, ker je kraj za pokopališče jako neugoden. Za kaznovalnico pa bil bi ta kraj popolnem priičen.

Iz slovenske Bistrice 10. julija. [Izv. dop.] Pretekli teden, menda vtorek zvečer, peljeta se tukajšnja meščana mladi Frič in Lakner s Pragarskega domov. Bilo je v mraku zvečer ob 9. uri. V gozdu, tam, kjer je nekaj stala Palčnikova koč, ustavita dva neznanca možaka voz in zahtevata denar. Napadenca, oba mlada in čvrsta, se postavita v bran in po dolgem trdem boji odbila sta napad. Napadovalca sta ubežala, pa pustila svoja klobuka kot corpora delicti. Pri vsem tem roparskem napadu se nij rabilo nikakršno orožje, kajti palica, kataro je rabil Lakner, se ne more orožje imenovati. Dasi je cesta mej Pragarskim in Bistrico res samotna in dolgočasna, se nam je vendar vsa ta afēra zdela zelo sumna, kajti odkar je bil pisec teh vrst pred najstarejšimi leti enkrat napaden, se nij čulo nič opasnega: Vsi smo bili tedaj preverjeni, da mora v tej zadevi biti kaj posebnega in nijsmo se prevarili. Čujte tedaj in strmite! Po klobukih, napadovalcema odvzetih se je po dolgem iztraživanju konstatiralo, da sta premagana roparja dva arestanta iz tukajšnje sodnijske uječe. Denes vam pošiljam samo ta faktum brez komentara, prihodnjič, ko bom imel uže boljšo zaslombo, mogoče kaj obširnejše. Hony soit, qui maly pense!

Dne 7. t. m. imeli smo toče v izobilji — a da se nam ne godi predobro, drugi dan povodenj. V petek večer mej 8. in 9. uro se je blizu mesta utrgal oblak, vsi hudourniki in vsi vodotoki so bili hipoma polni in ob 9. uri je bila uže na glavnem trgu voda do kolena visoka. Naša metropola je kazala vsled te povodnji zanimljiv, celo humorističen značaj. Vse veže polne vode, okna razsvitljena, glavni trg kakor jezero, v jezeru pa razne podobe in prikazni, moški bosí in v škornjah, ženske podrecane, obute in bosonoge, nekatere celo v negligé, ljudje vsi mokri in vsi černi, gostje v

krčmah zadržani, sploh za vsacega, kdor nij imel dobrega obuvala — obležni stan. O polu 11. ure je bil povodnji konec. Skrajni čas, kajti pobrala je obilo blaga, poškodovala jezove in mostove, poplavlila njive, onesnažila stanovanja in hotela celo podreti solidno zidani most cesarske ceste. Škode je veliko. Toča je segala tudi po konjiškem okraji ter hudo potolkla po pohorskih občinah sv. Kunigunda, Rebelj, Oplotnica, Prihova in Vrhovlje. Okrajni glavar iz Maribora je prišel škodo ogledovat. Pa kaj pomaga lastnikom, če se jim nekaj davka odpiše in nekaj milodarov zanje nabere, ker znaša vsa škoda gotovo nad 500.000 gld.

Iz goriške okolice 10. julija. [Izv. dopis.] (Svečanost slovanskih apostolov in druge raznoterosti.) Danes teden ob 9. uri zjutraj smo se zbrali v čitalnici skoraj vsi družabniki in veliko občinstva iz mesta in okolice ter smo se z zastavo v sprevodu podali na Kostanjevico, kjer je bila sv. maša ob 10. uri. Mašo je bral č. g. oča Albin, petje pa je vodil č. g. oča Konstantin na popolno zadovoljnost zbranega občinstva. Pridigoval je tudi g. oča Konstantin o naših apostolih Cirilu in Metodu. V kratkem, pa jedernatem govoru je popisal važnost tega praznika za vse Slovence. Pripovedoval je, kako sta šla sv. vero razširjati v današnjo južno Rusijo, potem mej Bolgare, katere sta v kratkem spreobrnila. Tudi je razlagal, kako sta za slovenski jezik pripravila azbuko, katera se še dandenes Cirilica imenuje; kako sta delovala mej panonskimi in moravsko-češkimi Slovani, kako so jima pa nemški škofje v njenem delovanju polena pod noge metali ter ju pri rimskih papežih tožili in obrekovali. Sploh je čestiti gospod pripovednik z živimi barvami popisaval tedanje stanje Slovanov, katero je bilo v nekaterem oziru jednako današnjemu. Nemec ostane vedno Nemec, ako gremo v zgodovino tudi tisoč let nazaj, in v tlačenji Slovanov so vsi stanovi brez razločka jednaki, počenši od škofa in grofa do zadnjega pisarja. — Cerkev je bila prav ukusno okinčana z raznimi venci in s slovenskimi kakor tudi s papeževimi zastavami. Popoldne ob 3. uri je bila zabava na Katarinijevem vrtu, kjer so se popevale razne pesni. Za uredbo svečanosti gre hvala jako delavnemu čitalničnemu odboru, posebno pa gospodu predsedniku Andreju Jegliču, čestitim očetom frančiškanom.

Tombola, katero je goriško mesto napravilo na Travniku na praznik sv. Petra za uboge, se je jako dobro obnesla; kakor slišim, je okolo 800 gld. čistega dohodka.

Znano je bralcem „Slov. Nar.“, da so naši patres conscripti, to je, cenilni možje, naša borna zemljišča tako visoko izvolili ceniti, da bomo odslej več davka plačevali, kakor smo ga do zdaj. Da so pa ti možje goriške dežele naša zemljišča tako visoko cenili, temu je glavni vzrok, ker so bili v tej cenilnej komisiji skoro sami nevešči posestniki in penzionirani davkarski uradniki. Ti gospodje so bili pokorne ovčice naših okrajnih glavarjev in so dobro vedeli, da bodo morali iz komisije, če ne plešejo, kakor godejo drugi. Kadar se bodo v prihodnjič zopet zemljišča cenila, bi moralo biti prvo pravilo, da v tej komisiji nijma mesta, kdor nij sam izkušen, dober gospodar. Le tak vé, koliko nesó zemljišča.

Minoli teden smo dobili potreben dež, ki je grozdje očistil in drugim rastlinam namočil. Letino bomo imeli dobro, razen sadja. Vina, ako Bog da, bode veliko. Na mladih trtah je več grozdja, kakor listja; če vse ostane, lahko porečemo, da od 1848. in 1849. leta nijsmo

take letine imeli. Toče do zdaj še na Goriškem nikjer nij bilo. Bog nas tudi zanaprej te nesreče obvaruj! Gorišk posestnik.

Iz novomeškega okraja 10. jul. [Izv. dop.] (Šolske stvari.) Zadnje letošnje lokalno zborovanje smo imeli učitelji žužemberškega obližja 5. t. m. pod vodstvom gosp. okrajnega šolskega nadzornika A. Drganca v Žužemberku. Tu se je razgovarjalo prijateljsko, a jako živahno o šolskem obiskovanju, o sredstvih, s katerimi naj se otroci odgajajo npravno, kako naj se vadijo rednosti in snaznosti, o sodelovanju in slogi učiteljev s častito duhovščino, o metodi pri poduku in učnih načrtih, o učnih pripomočkih in sadjereji. O posameznih nasvetih, kakor tudi, kako bi se olajšalo takim otrokom šolsko obiskovanje, kateri so od šole čez uro hodá oddaljeni, dogovorilo se bode v okrajnej učiteljske skupščini 20. t. m. G. nadzornik se je jako pohvalno izrekel o učiteljih, ker se za zborovanja jako zanimajo, kajti povsod so se zbirali polnoštevilo. Marljivost učiteljev v šoli in šolskih vrtéh kaže hvalevreden napredek; občina in duhovščina se o njih povoljno izražati. Izgledno prijateljstvo in sloga mej učitelji mu je porok, da bodo učni vspehi leto za letom vedno boljši.

Ker smo korist takih zborovanj letos vsi uvideli, sklenilo se je, pri okrajnem učiteljskem zborovanju nasvetovati, naj se osnuje za naš okraj učiteljsko društvo, katero naj bi v oddekih večkrat mej letom zborovalo. To uže naprej lahko rečemo, da se temu nasvetu ne bode nihče protivil. Da bode to društvo s plodnim vspehom za vseobčo korist našega šolstva, za potrebno povzdigo kmetijstva in za daljnje izobraževanje našega učiteljstva svoje težavno delo pričelo in tudi nadaljevalo, prav nič ne dvomimo. Porok za to nam je vstrajna delavnost in iskreno domoljubje učiteljev, častiti g. nadzornik, kateri si je s svojo prijazno domačo besedo, s svojim prijateljskim vedenjem uže davno pridobil naša srca in nemejeno zaupanje, kateri nas hoče s svojim spretnim peresom, s svojo temeljito znanostjo, z uplivno besedo in z dobrimi sveti vsikdar radovoljno podpirati. Za to, kar je g. nadzornik v našem okraji uže storil za povzdigo narodnega šolstva in kmetijstva, so mu hvaležni ne samo učitelji, ampak tudi narod in častita duhovščina, katera ga zaradi njegove uljudnosti, značajnega obnašanja in pravega domoljubja čišla in spoštuje.

Mnoga mu leta! Nam pa pri delu božji blagoslov!

Iz Gorice 10. julija. [Izv. dop.] (O dijaškem shodu.) Kaj novega nam bode ta povedal? Tako morda poprašuješ, slovenski dijak. Jaz pa ti odgovorjam: ako nij v tebi izumrl čut domovinski, ako ljubiš majko Slavo, ako si njen pravi sin, ako čutiš v sebi poklic prihodnjega borilca na njenem poprišču, ako znaš, da si up prihodnjosti, čitaj in preudari! Poznaoč vsaj nekoliko stanje svojega naroda, ozirati se mora vsak Slovenec po svojih sosednih bratih in premotriti njihovo delovanje na literarnem in političnem polji. Stori to in oglejva si naše sosede Hrvate. Pustiva njihovo literaturo zdaj pri strani; kajti to je samo ob sebi umevno, da jo mora vsak naš izobraženec nekoliko poznati. Odkar se oni zavedajo svojih pravic, bojujejo se zanje na vse moči; posebno dobro metodo pa dosledujejo v tem, da mladini v srca vsajajo prave, domoljubne nazore. Kako take misli in nazore vcepiti prostemu ljudstvu? K temu so dijaki jako pomožni. Dijaki živé o počitnicah mej

ljudstvom, imajo torej dokaj prilike občevati z njim, govoriti mu o milej domovini in buditi narodno zavest. Ali posamezni ne morejo učiniti takega vtisa, kakor množstvo. Zato narejajo v to svrhu dijaške shode, zvane „djački sastanki“.

Kaj je to? Dijaki se snidejo v velikem broju v tem ali onem kraju in prirede zabavo s petjem in govori pred ljudstvom. Pomisli, kako v srce seza prostemu ljudstvu, kadar sliši goreče govoriti slovanskega mladeniča; ali se mu ne dvigajo prsi veselja, videčemu tako navdušenost? Take prilike si seljak dobro zapamti in premišljuje o njih; slednjič se mu zbudi čut narodnosti. Kdo se ne spomina časa naših taborov? Hrvatski dijaki osnujejo vsako leto take shode, vsakokrat v družem kraju, tako da obhodijo s časom vso deželo. Zvlasti moram pohvaliti primorske Hrvate, koji dobro zastopajo „hrvatsko hrvalište“ ob obalih jadranskega morja vzlic mnogim zaprekam od laškega življa. Kaj pa mi? Skoro bi rekel, da spimo in životarimo vsak za se; še morda svojih bližnjih znancev ne obiskujemo. Vendar so počitnice najugodnejši čas, da storimo kaj za domovino. Je-li morda izumrl ali zarujavel v nas čut narodnosti? Ali se bojimo očitno pokazati ga? Ali nij prilike in moči? Nečem tega trditi, kajti tako pesimistično ne morem misliti. Počitnice so naše, to nam je za novo leto povedala „Soča“. Tist gospod, ki meni, da mora dijak celo šolsko leto tičati v knjigah, da se mu mora braniti vsako veselje: tist strogi gospod sam nam pripušča počitnice.

Vrnimo se k stvari in razložimo kako bi se dal prirediti dijaški shod pri nas na Primorskem, kjer dijaci najbolj trdno — spé. Kranjci so na boljem in se čuje tu pa tam kaj, vsaj da še živé. Dijaci primorski! dobro veste, kaj nam preti od zgoraj in od zdolaj. Nemščina se nam uriva po sili (Kras!), italijanščina hoče tudi vsakako prekoračiti svoje meje. Stiska je velika; treba da se zdramimo in druge dramimo. Na delo torej! Kdo bi bil deležnik shoda, čemu in kje bi se sešli? Od kar so pojenjali tabori, nij več ónega čilega duha v mladini, treba ga je prebuditi. O počitnicah so doma vseučiliščniki, bogoslovci in srednješolci. Ti vsi bi se morali zbrati, visokošolci imajo dovolj zmožnosti, da razkrijejo naše stanje in raztolmačijo, kako bi se moglo vstrajno in uspešno napredovati. Vsi dijaki, kojim je mogoče, morali bi se shoda udeležiti ex offo. Čemu? Ali némamo o čem razgovarjati se? Koliko je stvari, o katerih naše ljudstvo ne ve še ničesar ali vsaj ne vsega, kar bi imelo vedeti. Kje bi se sešli? Najbolje bi bilo porabiti narodne svetke. Slovensko ljudstvo ima dokaj krajev, kamor vsako leto prihaja na semenj ali božjo pot; tje bi šli tudi mi, tu narejali narodne zabave in podučevali naš narod. Ljudstvu priliko dajati, da spoznava dobre narodnjake, in truditi se takovim biti, to je praktično. Narod, najboljši sodnik, bode nas spoznal in ocenil po vrednosti. Mi složno naprej za svojimi naprednjaci, prosti narod pa za nami! Tako bomo posredovalci narodovih želj. Spoznavanje naroda v vseh ozirih je jako potrebno; učenci in učitelji moramo biti. Najlepša prilika v to svrhu je Mali Šmarin ali 8. dan septembra v Logu pri Vipavi, vsaj nam primorskim dijakom. Prostorov je v Vipavi dovolj; kajti tam je tudi tako rekoč „centrum“ Kraševcem, Gorjancem, Goričanom in Notranjcem. Skušajmo letos vsaj nekaj napraviti; do leta dnij čemo napeti vse sile, da bode stvar zopet večja. Upam da se bodo sodeželani

na univerzah zanimali za to misel in tudi kaj nasvetovali; tako želim tudi od koprskih pripravnikov cenjene besede. Naj omenjeni gospodje priobčijo svoje nazore v kakem javnem listu. Dal bi se potem sestaviti odbor, ki bode za stvar skrbel in program doočil; pod tem odborom bi bil zopet ožji odbor, obstoječ iz vipavskih dijakov, koji bi nas tam umestili in poskrbeli česar treba. Dajte torej, dijaci, svoje glase; kajti stvar je jako važna tudi za nas dijake; bila bi nekaka centralizacija, ko e svrha bi bila spoznavati se, pojasnjevati svoja mnenja in mišljenja, ter vzbujati k delovanju in gojenju narodnih idej.

Pomozi Bog!

I—g—

Domače stvari.

— (Slavnostna beseda), katero je namenila ljubljanska čitalnica spominu slavjanskih blagovestnikov Cirila in Metodija, bode mestu minole nedeljo jutri, v soboto, zvečer na čitalničnem vrtu. Pevski in glasbeni program, ki smo jih uže prijavili, se nijsta v ničem spremenila. Šišenska čitalnica pa bode svojo besedo v ist namen imela v nedeljo popoldne tudi po sporedu, ki je bil uže proglašen.

— (Konec šolskega leta.) Danes se konča šolsko leto na tukajšnjih srednjih šolah. Na pripravnici za učiteljice in ž njo združenej vadnici bode izostala običajna slavnost, ker so radi škrlatice uže prej prenehala predavanja.

— (Zrelostni izpiti na ljubljanskem gimnaziji) so se precej dobro izvršili. K izpitom se je izmej 31 osmošolcev oglašilo 30 učencev in dva vnanja. Jeden reden in dva vnanja učenca sta po pismenej poskušnji odstopila. Izmej 29 izpraševanih dostali so izpit 4 z odliko, 1 je pal na pol leta, 7 jih dela preskušnjo čez dva meseca. Ostali so dovršili dobro.

— (Imenovanje.) Profesor Oton Adamek je z ljubljanskega gimnazija prestavljen na drugi državni gimnazij v Gradec. Srečen pot! — Slovenec in dosedaj suplent g. Anton Kosi je imenovan za definitivnega gimn. profesorja v Celji. Znani slovenski pisatelj in profesor g. Simon Rutar je iz Kotora prestavljen na veliki gimnazij v Spletu v Dalmaciji.

— (Mesto sodnijskega pristava) z IX. razreda plačo je pri c. kr. doželnej sodniji izprazneno in razpisano. Prosileci za to mesto naj vložé svoje prošnje do 26. t. m. pri c. kr. deželnej sodniji v Ljubljani.

— (Ustanove za sirote.) Deželni odbor kranjski razglašá, da je v tukajšnjem sirotišči izpraznjenih nekaj mest za dečke in deklice v starosti od 6. do 15. leta. Prošnje za sprejem v sirotišče naj se pošljejo deželnemu odboru do 10. avgusta t. l. in sicer z dežele po c. kr. okrajnih glavarstvih, iz Ljubljane pa po mestnem magistratu. Vsakej prošnji je treba priložiti rojstni in ubožni list, zdravniško spričevalo o telesnej in duševnej sposobnosti prošnika za sprejem v sirotinski zavod in tudi šolsko spričevalo, ako uže obiskuje kako šolo.

— (Okrajno učiteljsko konferenco) bodo imeli učitelji sezansko-komenskega okraja dné 27. t. m. v Sežani sè sledečim dnevnim redom: 1. Ogovor in ustanovitvev konference. 2. Učenje v jednom razredu (1½ uro). 3. Kritika o učenji. 4. Razgovor o nadaljevalnem tečaju. 5. Opazke okrajnega šolskega nadzornika. 6. Predlogi. 7. Volitev stalnega odbora in komisije za okrajno učiteljsko

kužnico poleg § 7 in 8 vis. ukaza g. ministra za uk in bogočastje. Začetek konference ob 9. uri dopoldne.

— (Na graškem vseučilišči) je letos v poletnem tečaju bilo vsega 790 slušateljev po narodnosti: Nemcev 489, Slovanov 171 (in sicer Slovencev 58, Srbov 51, Hrvatov 51, Čehov 9, Poljaka 2.) Lahov 119, Magjarov 9, Rumunec 1, 1 Anglež. — Iz Štajarske jih je bilo 283, iz Kranjske 36, iz Koroške 36, iz Istre 34, iz Primorja 13, iz Trsta 15, iz Dalmacije 79, iz Hrvatske 36, iz Slavonije 27 itd.

— (Ormožko hranilno in posojilno društvo) bode prihodnjo nedeljo ob 3. uri popoldne imelo občni zbor v beležniške pisarni v Ormoži. Na dnevnem redu je: 1. Poročilo predsednikovo, predlaga končnega računa in bilance od 1880. leta; 2. Volitev pregledovalcev računov; 3. Pretres in odbravanje poslovnega poročila in bilance pa odločitev o porabi čistega dobička; 4. Predlog odborov, naj se čisti dobiček privzame rezervnemu zakladu; 5. Slučajni drugi predlogi. — Iz opravičnega izkaza za minolo leto je razvideti, da je zadruga v poslednjem upravnej dobi prejela 13793 gl. 61 kr., izdala pa 13539 gl. 29 kr. konec vplanskega leta je štela 205 družnikov z 221 zadružnimi deleži po 50 gld., ki skupaj znašajo 11050 gld. Na te deleže je bilo v gotovini vplačanih 9766 gld. 34 kr.; ostanek 1283 gld. 66 kr. je še na dolgu in se vplačuje v mesečnih obrokih. Umrl je 1 družnik, 26 pa jih je lani izstopilo. Reservni zaklad z vštetim prebitkom lanskega leta znaša uže 2533 gld. 45 kr. Menjic je imela zadruga konci leta v portfelji za 4055 gld. 9 kr., na dolžna pisma je bilo posojenih 15095 gld. 25 kr. Na obresti po 6 % pa je bilo pri njej naloženih 6216 gld. 11 kr. Izgube vlani nij bilo nobene.

— (Iz Celja) se poroča, da je tamošnji gimnazijalec Makso Walter življenje rešil nekemu vojaku, ki se je kopal v Savinji in skoro uže utonil.

— (Darilo) namreč 52 gold. 50 novč. je dobil M. Zupanec iz Starih fužin v Bohinji, ker je 9. marcija potegnil iz vode dve deklici in ju rešil smrti.

— (Valvazorjevo topograpijo „Koroške“) namerja izdajati v zvezkih novomeški tiskar g. J. Krajec, ki je, kakor znano, uže na svitlo dal slavnega pisatelja „Ehre des Herzogtums Krain“. To drugo izdanje Valvazorjeve „Koroške“, ki je bila prvokrat natisnjena 1688. leta, bode izšlo v 14 mesečnih zvezkih po 5 pol. Cena zvezku je 60 kr. Podob je 223 v knjigi. Naročila in novci naj se pošiljajo založniku v Novo mesto.

— (Cena svilnih kokonov.) G. prof. Povše naznanja „Nov.“, da se v Gorici in v sosednih mestih kilo lepe pšenične galete letos plačuje po 1 gld. 75 kr., blago druge vste po 1 gld. 50 kr. do 1 gld. 60 kr., zelena galeta po 1 gld. 40 kr.

— (Izložbo) grozdja, sadja in družih vrtarskih pridelkov, pa vrtarskega orodja namerja jeseni prirediti c. kr. vrtarsko društvo na Dunaji. V to izložbo, ki bode trajala od 29. septembra do 3. oktobra, se bodo sprejemali vrtarski pridelki sadja in grozdje iz vseh dežel in za izredno lepe obrode delile svetinje, častni diplomi in darila v zlatih. Kdor hoče kaj izložiti, mora vsaj teden dnij pred otvorjenjem izložbe oglasiti se ustno ali pismeno v pisarni gori imenovanega dunajskega društva in naznaniti, koliko prostora v štirjaških metrih

bode povzelo, kar bode izložil. Sicer pa so kmetijske družbe po raznih deželah drage volje pripravljene, vsacemu, kdor želi pojasniti, stvar razložiti bolj na drobno in svetovati, kako in kaj treba storiti.

— (Učiteljske službe.) Pred okrajnim glavarstvom v Logatci razpisane so na jednorazrednih šolah v Rovtah, Godoviči in Rakeku učiteljske službe z letno plačo 400 gl. Prošnje naj se vložijo do 15. avgusta t. l. pri okrajnem šolskem svetu v Logatci. — V okrajni kočevski razpisane so naslednje definitivne učiteljske službe: v Starem logu drugo učiteljsko mesto z letno plačo 400 gold.; drugo učiteljsko mesto v Koprivniku z letno plačo 400 gld.; 2. učit. mesto na trirazredni ljudske šoli v Velikih Laščah s 500 gold. letne plače; 3. učit. mesto na deške šoli v Ribnici s 500 gld. letne plače; 1. učit. mesto za učiteljico na dekliški šoli v Ribnici s 450 gold. letne plače; 2. učiteljsko mesto za učiteljico na trirazredni ljudske šoli v Sodražici s 500 gld. letne plače; 3. učit. mesto ravno tu s 400 gld. letne plače. Dalje definitivne oziroma tudi provizorične službe: Učiteljsko mesto v Polomu s 450 gld. letne plače; učit. mesto v Gotnici s 400 gld. letne plače; 3. učit. mesto na ljudske šoli v Srednji vasi s 400 gold. letne plače; učit. mesto v Mozeltji s 450 gold. letne plače; 4. učit. mesto na deške šoli v Ribnici s 400 gld. letne plače; učit. mesto v Dragi s 450 gld. letne plače; učit. mesto pri sv. Gregorji s 400 gld. letne plače; učit. mesto v Robu s 450 gold. letne plače; 2. učit. mesto v Lazah s 400 gld. letne plače. Prošnje naj se vložijo do 20. avgusta t. l. pri okrajnem šolskem svetu v Kočevji.

Razne vesti.

*(Zapuščina lorda Beaconsfilda) znaša 76.687 funtov sterlingov. Če se odštejejo dolgovi in pogrebni troški ostane še 63.312 funtov sterlingov.

*(O ti krajači!) „Gazetta d' Italia“ pripoveduje to le dogodbico iz Ankone: Krasno dekle bi se bilo imelo pred kratkim poročiti. Ženin in svatje so uže čakali, da bi šli k poroki a neveste ni bilo, poslala je poročilo, da se jej nova obleka ne prilega dobro in da neče v njej stopiti pred altar. Vse prigovarjanje ni nič pomagalo, nevesta je ostala pri svojem sklepu in zahtevala naj se poroka odloži za teden dni. Ženin in svatje so nevoljni odšli. Uro pozneje pa je dobila nevesta pismeno poročilo od ženina, da se odpoveduje nameravani zvezi. In prav krojač je bil uzrok temu, ker ni dobro naredil obleke.

*(Radovednost jih je izdala.) Londonske policiji je došlo anonimno pismo, v katerem se je pripovedovalo, da v Swanseji in njenej okolici roditelji zamolčijo eksistenco svojih otrok radi tega, da jih ni treba pošiljati v šolo. Da bi ne bilo treba preiskavati vsake hiše posebej, izmislila si je policija zvižajočo; poslala je po ulicah glumače z opicami. Kmalu se je pridružila cela vrsta otrok; na nekem dvorišču pa so se vstavili glumači, vrata se zaprla in policija je prašala vsacega otroka za ime in stanovanje.

*(Zanimljiva stava.) Mlad mož v Berlinu je trdil, da v mestu lahko o prosjačenju živi, kdor ume dobro ta posel. Prišlo je do stave. Stavil je s svojimi prijatelji 50 mark, da bode od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer najmanj 6 mark naprosil. Začel je svoje delo. Na potu spremljala sta ga vedno dva prijatelja. Uspeh je bil zadovoljiv. Njegova revna, a čedna obleka in njegovo ponižno obnašanje je ometilo marsikatero srce. Popoludne poprosil je 130krat, izmed teh 42krat ni dobil darila, a vendar je naprosil uže tri ure pred določenim časom 6.5 mark in tako dobil stavo. Ta naprosjačena svotica in stava 50

mark se je podarila revnej udovi, katerej so soproga dan prej pokopali.

Dunajska borza 14. julija

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovih . . .	77 gld.	35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	78	25	"
Zlata renta . . .	93	80	"
1860 drž. posojilo . . .	133	20	"
Akcije narodne banke . . .	835	"	"
Kreditne akcije . . .	356	80	"
London . . .	117	25	"
Srebro . . .	—	—	"
Napol. . .	9	31	"
C. kr. cekini . . .	5	52	"
Državne marke . . .	57	10	"

Dobro obiskovana

gostilna z branjarijo

se dá takoj v najem. — Natančneje se zve pri **Edvardu Ussarji v Kočah**, pošta in železniška postaja **Prestranek**. (409—2)

Vajenega koncipijenta

z namestovalno prakso išče

Dr. A. Gregorič,
odvetnik v Ptui.

(408—2)

Izvrstni agenti,

da prodajajo **Badenske srečke**, katere se morajo vse do 1885 z dobitkami vleči, dobijo proti dobri proviziji službo. Frankirane oferte pod šifro „Agent“ odpravlja: Annonc. Exped. Heinrich Schalek, Gen. Ag. von G. L. Daube & Co., L. Wollzeile 12, Wien. (398—2)

Praktikanta

sprejemem v pisarno **glavnega zastopa društva „Fonciere“**.

(407—3)

Franc Drenik.

Glasovir

s šestimi oktavi, dobro ohranjen, **proda ali posodi** prav ceno **nadučitelj v Litiji**. (406—2)

Broj 872.

(378—2)

Oglas.

Kralj. kotarski sud u Čabru daje ovim na znanje, da je usled molbe naslednikov pokojnog Antona Hudolina, trgovca in posednika u Prezidu, uz odobrenje po ovom sudu kao razpravnoj oblasti dozvoljena tražbena prodaja kuće pod br. 48 u Prezidu, na ostavinu Antona Hudolina spadajuće vis-a-vis župnoj crkvi lezeće in cvrstog materijala zidane podzemno iz prostranih podrumah, razi zemlje iz jedne velike sobe kuhinje izbe prostranog hodnika, jednog prostranog dućana i magazina; u prvom katu iz šest sobah kuhinje i izbe, pod krovom iz četirih sobah in kuhinje sastojeće, tudi za trgovinu i krému sposobne, kojoj spada nuzgrada, t. j. zidana prostrana štala, zgora senarica, te prostrana bašča, sve ovo polog inventara na 7499 gld. procenjeno, te da je za izvedenje ove dražbe urečen dan 28. srpnja (julija) 1881 u 10 sati prije podne na licu mesta u Prezidu, kamo se kupiti želeći doći pozivlju, time da će se ista nepokretnost najboljem nudiocu no ne za manje od 5000 for. av. dopitati, dočim se ostali dražbeni uveti mogu kod suda ovog ugledati, a hipotekarnih verovnikah na toj nepokretnosti neimade, a kupac će imate zemljišni prenos ove nepokretnosti na svoj trošak izposlovati.

Kr. kotarski sud u Čabru,

dné 23. svibnja 1881.

Kr. kot. pristav upravitelj suda:
Quatternik.

Za hlapca

vzamem v službo poštenega, treznega in urnega človeka. — Natančneje se zve pri meni

Albinu Sličer-Ji.

trgovci z železom in špecerijo na dunajski cesti v Ljubljani. (410—2)

Učenec,

pošten, z dobro šolsko odgojo, zmožen nemškega in slovenskega jezika, 14 let star, se takoj sprejme v mojo prodajalnico z raznim blagom.

J. L. Jaschke

(411—2)

v Trbovljah (Trifail).

Št. 10.205.

(413—1)

Razglas.

V sredo dné 20. julija t. l. ob 10. uri bo mestni magistrat po očitnej dražbi kupil 150 sežnjev 24 palcev dolgih bukovih drv za kurjavo. —

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 11. julija 1881.

Župan: Laschan.

Zdravnik,

slovenščine ali vsaj družega slovanskega jezika zmožen, išče se za trško občino **Braslovce v Savinjske dolini**. Imel bode prosto stanovanje, po 100 gl. občinske remuneracije na leto ter obširno prakso za posebno plačilo v devetih združenih občinah, v katerih ni zdravnika. — Oglasbe, ako mogoče se pričevati, pošljejo naj se do **15. avgusta 1881** županstvu **Braslovce na Stajerskem**. (412—1)

Dve lepi sobi

s kuhinjo, sredi mesta, dasta se za tri mesece prav ceno v najem. — Več pove administracija „Slovenskega Naroda“.

Kdor hoče

(389—4)

slabe zobe

ohraniti, izpale nadomestiti z umetelnimi, dobi svet in pomoč pri

Ehrwerthu, zdravniku za zobe,
gosposdska ulica št. 1.

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežno zoper **ne-slast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje, kisló podiranje, šóipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli** (če izvira bolečina iz želodca), **zoper kró v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve, oper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.**

Glavna zaloga:

Lekar **C. Brady**, Kremsier, Moravsko. Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane **35 kr.**

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Preširnovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Jos. Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo. Celje: lekar J. Kupferschmied; Kranj: lekar Drag. Šavnik; Kamnik: lekar Josip Močnik.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besedo: **Echte Maria-zeller Magentropfen** — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nima jo teh znakov istinitosti, naj se zavrzijo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučaji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—48)